

Fundusze Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Protokół z VIII posiedzenia Komitetu Monitorującego program Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027

W dniu 20 listopada 2024 r. odbyło się on-line VIII posiedzenie Komitetu Monitorującego program Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027 (dalej: KM FEPW). Lista jego uczestników stanowi załącznik nr 1 do protokołu.

I. Przywitanie gości i przedstawienie porządku obrad spotkania

W zastępstwie za Przewodniczącą KM FEPW, spotkanie rozpoczęła **Pani Małgorzata Wierzbicka, Dyrektor Departamentu Programów Ponadregionalnych w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej (IZ FEPW)**, która powitała zaproszonych gości, tj. partnerów, stronę rządową i samorządową, obserwatorów oraz przedstawicielkę Komisji Europejskiej.

Następnie **Pani Dyrektor** przedstawiła planowany porządek obrad, do którego nikt nie zgłosił zastrzeżeń, w związku z czym przeszła do pierwszego punktu agendy.

II. Stan wdrażania programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej

Prezentację na ten temat przedstawiła **Pani Małgorzata Wierzbicka**. Do tej pory złożono ponad 2,3 tys. wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę 9,07 mld zł. Podpisano 545 umów o dofinansowanie, o łącznej wartości 4,2 mld zł, co stanowi 38% alokacji programu. W porównaniu do ostatniego posiedzenia KM FEPW (11.10.2024 r.) nastąpił wzrost kontraktacji o 5,7 %. W 2025 r. przewidziano uruchomienie kolejnych naborów o łącznej alokacji ok. 400 mln zł. Prezentacja stanowi załącznik nr 2 do protokołu.

Jako pierwsza głos w dyskusji zabrała **Pani Elżbieta Gajeska, przedstawicielka Komisji Europejskiej**. Zapytała, czy IZ FEPW dysponuje danymi, z których regionów Polski Wschodniej pochodzili uczestnicy szkoleń zorganizowanych przez IZ FEPW oraz w jaki sposób przekładają się one na wzmocnienie potencjału beneficjentów.

Pani Małgorzata Wierzbicka wyjaśniła, że szkolenia mają wzmocniać potencjał członków, zastępców i obserwatorów zaangażowanych w prace KM FEPW, a nie potencjalnych wnioskodawców z regionów Polski Wschodniej. Podkreśliła, że w skład KM FEPW wchodzi również instytucje zarządzające programów regionalnych dla sześciu województw, które dysponują własnymi środkami na wzmocnianie potencjału tych instytucji.

Natomiast **Pan Tomasz Włoch, przedstawiciel Związku Miast Polskich**, poprosił o informację, czy będzie trzeci nabór wniosków w ramach działania 3.1 *Zrównoważona mobilność miejska* dla miast powyżej 50 tys. mieszkańców. **Pani Magdalena Jasińska, Zastępca Dyrektora Departamentu Programów Ponadregionalnych (IZ FEPW)** wyjaśniła, że na obecnym etapie nie jest planowany, ale po zakończeniu naboru niekonkurencyjnego, w przypadku dostępności wolnych środków, nie jest wykluczone ogłoszenie dodatkowego naboru.

Pan Marcin Bzdrya, przedstawiciel Stowarzyszenia Europa i My, zapytał czy IZ FEPW otrzymała jakieś nieformalne informacje od potencjalnych wnioskodawców działania 2.1 *Dystrybucja energii* na temat stanu ich przygotowań do aplikowania o wsparcie. Przypomniał, że w poprzedniej perspektywie podmioty tego typu, tj. operatorzy sieci dystrybucyjnych, mieli duże opóźnienia w realizacji projektów.

Pani Małgorzata Wierzbicka powiedziała, że na obecnym etapie podpisano umowy z wszystkimi beneficjentami, których wnioski o dofinansowanie zostały rekomendowane do wsparcia w ramach I naboru (29.06 – 31.08.2023 r.), natomiast w najbliższym czasie nastąpi kontraktacja projektów wyłonionych w ramach II naboru (12.04 – 10.06.2024 r.). Większość tych przedsięwzięć planowana

jest na max. 2 lata. Na dzień dzisiejszy brak jest informacji o potencjalnych problemach w terminowej realizacji projektów. Tym bardziej, że z rozmów z Instytucją Pośredniczącą i operatorami sieci wynika, że podmioty te są bardzo zmobilizowane by modernizować sieci energetyczne. Jak dotąd, niewielkie opóźnienia odnotowano w podpisywaniu umów z podmiotami, których wnioski o dofinansowanie zostały wybrane w ramach I naboru. Wynikało to ze zmian personalnych w strukturach zarządzających poszczególnymi operatorami sieci energetycznych. Ponadto, **przedstawicielka IZ FEPW** wyraziła nadzieję, że być może uda się zorganizować III nabór w ramach działania 2.1 *Dystrybucja energii*, jednakże będzie to uzależnione od dostępności wolnych środków w programie FEPW. W sytuacji, gdy środki nie będą już dostępne, IZ FEPW będzie rekomendowała uczestnictwo w naborach ogłaszanych w ramach programu FENIKS.

Pan Marcin Bzdrya dopytał jeszcze o kanibalizm środków pomiędzy FENIKS, a FEPW. Wsparcie z FEPW ma być dodatkowym wsparciem dla Polski Wschodniej. Zatem czy nie dochodzi do kanibalizacji na niekorzyść Polski Wschodniej.

Odnosząc się do wypowiedzi przedmówcy, **Pani Małgorzata Wierzbicka** stwierdziła, że obecnie IZ FEPW nie dostrzega kanibalizacji. Istotne jest zwiększenie potencjału na terenie Polski Wschodniej oraz to, by operatorzy z makroregionu korzystali ze wszystkich dostępnych źródeł finansowania i modernizowali jak największą liczbę sieci elektroenergetycznych. Pozwoli to zwiększyć ich dostępność, co z kolei przełoży się na rozwój gospodarczy Polski Wschodniej.

III. Aktualizacja Planu Ewaluacji dla programu FEPW

Prezentację na temat zmiany *Planu Ewaluacji programu FEPW* przedstawiła **Pani Maria Ślesik, Naczelnik Wydziału Monitorowania i Ewaluacji, Departament Programów Ponadregionalnych w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej (IZ FEPW)**. Prezentacja stanowi załącznik nr 3 do protokołu.

Pani Małgorzata Wierzbicka dodała, że pełna ewaluacja realizacji programu FEPW została zaplanowana na przyszły rok, ponieważ wtedy IZ FEPW będzie miała wyniki realizacji każdego działania realizowanego w ramach FEPW. Wówczas mogą pojawić się wskazania dotyczące zmiany programu.

Pani Wanda Chmielewska-Gill, przedstawicielka Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zwróciła uwagę na potrzebę weryfikacji wpływu realizacji programu na rozwój lokalny i terytorialny obszarów wiejskich, czyli na rural proofing.

W odpowiedzi **Pani Małgorzata Wierzbicka** poinformowała, że na etapie sporządzania szczegółowego opisu przedmiotu zamówienia można ewentualnie uwzględnić przedmiotowe kwestie, tym bardziej, że makroregion Polski Wschodniej zawiera dużo obszarów wiejskich.

Pani Maria Ślesik, przedstawicielka IZ FEPW, dodała, że IZ FEPW rozważała już realizację takiego badania, lecz ostatecznie zrezygnowano z tego pomysłu, ponieważ w *Planie ewaluacji Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027* uwzględniono badanie *Wpływ polityki spójności na rozwój obszarów wiejskich*. Badanie będzie realizowane przez Krajową Jednostkę Ewaluacji w ujęciu horyzontalnym, czyli z uwzględnieniem również województw Polski Wschodniej.

Następnie **Pani Małgorzata Wierzbicka** przeprowadziła głosowanie nad Uchwałą nr 24 KM FEPW w sprawie aktualizacji *Planu Ewaluacji dla programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027*. Uchwała została przyjęta jednogłośnie – 27 głosami ZA i stanowi załącznik nr 4 do protokołu.

IV. Wnioski z Ewaluacji kryteriów i systemu wyboru projektów FEPW 2021-2027

Przechodząc do kolejnego punktu agendy, **Pani Małgorzata Wierzbicka** poprosiła o przedstawienie prezentacji na temat *Ewaluacji kryteriów i systemu wyboru projektów FEPW 2021-2027* **Panią Małgorzatę Kachniarz** z firmy FUNDEKO oraz **Pana Rafała Trzcńskiego**, przedstawiciela firmy IDEA Instytut.

Pani Małgorzata Wierzbicka, dziękując ewaluatorom za współpracę podkreśliła, że IZ FEPW starała się na bieżąco wdrażać rekomendacje z przedmiotowego badania. Na szczególną uwagę zasługują sugestie dotyczące realizacji zasad horyzontalnych. **Pani Dyrektor** przypomniała, że IZ FEPW przeprowadziła szereg szkoleń na temat kwestii horyzontalnych dla Instytucji Pośredniczących i Instytucji Wdrażającej, a te z kolei starają się szkolić potencjalnych wnioskodawców programu FEPW. Ponadto wspomniała, że bardzo trudno znaleźć jest na rynku ekspertów, którzy przeprowadziliby szkolenie na temat realizacji zasad horyzontalnych w kontekście konkretnych instrumentów wsparcia. Zaapelowała do partnerów uczestniczących w pracach KM FEPW o wskazanie podmiotów, które mogłyby podjąć się takiego szkolenia.

Jednocześnie, **przedstawicielka IZ FEPW** podkreśliła, że szczególną opieką zostali objęci wnioskodawcy działania 2.2 *Adaptacja do zmian klimatu*. Podziękowała Instytucji Pośredniczącej (Ministerstwo Klimatu i Środowiska) oraz Instytucji Wdrażającej (Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej) za organizację dedykowanych szkoleń w Lublinie i Olsztynie. Poinformowała, że będą one kontynuowane we współpracy z inicjatywą JASPERS oraz Instytutem Ochrony Środowiska.

Pan Rafał Trzcіński dodał, że wyzwania związane z wdrażaniem zasad horyzontalnych dotyczą nie tylko programu FEPW, lecz również innych programów, np. FENG. W związku z tym w ostatnim czasie opracowano poradnik dla FENG, który posiada różnego rodzaju przykłady na czym polega wdrażanie zasad horyzontalnych, szczególnie w przedsiębiorstwach.

Nawiązując do wypowiedzi przedmówcy, **Pani Małgorzata Kachniarz**, która jest współautorką ww. poradnika, wyjaśniła, że zawiera on również moduł e-learningowy. Zestaw ćwiczeń praktycznych ma pomóc w zrozumieniu zasad horyzontalnych. Poradnik jest w trakcie publikacji na stronie internetowej Instytucji Zarządzającej FENG i Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości.

Pani Ewa Świerkula, **przedstawicielka Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć**, zasugerowała, by informacje o publikacji poradnika dla wnioskodawców danego programu (w tym przypadku FENG) przekazywać również do wnioskodawców innych programów.

Pani Małgorzata Wierzbicka wyjaśniła, że wsparciem przedsiębiorczości w programie FENG zajmuje się Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, która jest jednocześnie Instytucją Pośredniczącą FEPW. W związku z tym, firmy aplikujące o wsparcie w ramach FEPW mają ułatwiony dostęp do poradników opracowanych dla programu FENG. Jednocześnie zwróciła się z prośbą do partnerów społeczno-gospodarczych o publikację poradników na swoich stronach internetowych.

Pani Ewa Świerkula stwierdziła, że z informacji przedstawionych w tego typu poradnikach mogą skorzystać nie tylko przedsiębiorcy, lecz zapewne również inne podmioty. Podobnie z materiałów szkoleniowych dla jednostek samorządu terytorialnego. Z kolei do ewaluatora, zwróciła się z pytaniem, czy podczas prac badawczych nie pojawiały się opinie na temat skomplikowanych warunków ubiegania się o wsparcie w ramach działania 2.2 *Adaptacja do zmian klimatu*.

W odpowiedzi **Pani Małgorzata Kachniarz** poinformowała, że ewaluacja nie potwierdziła tego, by rozbudowanie kryteriów dla tego instrumentu stanowiło duży problem dla wnioskodawców. Było dużo kryteriów rankingujących, które pełniły funkcję edukacyjną, tj. miały wskazywać na pożądane cechy projektu. W ramach kryteriów rankingujących możliwe było uzyskanie maksymalnie 42 punktów. Jednakże zdobycie 40%, tj. 17 punktów, wystarczyło, by uzyskać ocenę pozytywną. W opinii ewaluatorki, różnorodność tych kryteriów pozwala na wsparcie różnego rodzaju przedsięwzięć. **Pani Małgorzata Kachniarz** powiedziała, że najwięcej problemów wnioskodawcom sprawiały kryteria dotyczące pewnej diagnozy stanu. Narzekali, że mieli za mało czasu lub niewystarczający dostęp do danych, które umożliwiałyby pełną diagnozę. Jeżeli wnioskodawca nie wykona takiej diagnozy to inwestycja może być nietrafiona. Niemniej jednak, nie jest to element, który zniechęca wnioskodawców do ubiegania się o wsparcie.

Pani Małgorzata Wierzbicka, odnosząc się do kwestii warsztatów dla wnioskodawców działania 2.2 *Adaptacja do zmian klimatu*, podkreśliła, że jednym z celów było zwiększenie podaży wniosków o

dofinansowanie. Beneficjentami tego działania może być 60 podmiotów, a wnioski o dofinansowanie złożyło tylko 17 z nich. Podczas trzydniowych warsztatów pracownicy NFOŚiGW współpracowali bezpośrednio z samorządami, by m.in. znaleźć rozwiązania pojawiających się problemów.

Przedstawicielka IZ FEPW podkreśliła, że program obejmuje najślabsze podmioty, które wymagają większej uwagi i większej liczby szkoleń w formie warsztatów. Ponadto, **Pani Małgorzata Wierzbicka** obiecała, że jeżeli we współpracy z JASPERS zostanie opracowany wzór szczegółowego opisu przedmiotu zamówienia na opracowanie miejskiego planu adaptacji do zmian klimatu, to na pewno zostanie on opublikowany na stronie programu FEPW.

V. Sprawy różne i zamknięcie posiedzenia

W tym punkcie posiedzenia **Pani Dyrektorka Małgorzata Wierzbicka** poinformowała, że do 20 grudnia br. zostanie wysłany do KM FEPW harmonogram posiedzeń planowanych w 2025 r. Następnie podziękowała za udział w posiedzeniu komitetu.

Przewodnicząca

KM FEPW 2021-2027

Zaakceptowała: Małgorzata Wierzbicka – Dyrektorka Departamentu Programów Ponadregionalnych, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, IZ FEPW.

Protokół opracowała: Ewelina Kowalska – Sekretariat KM FEPW.

Załączniki:

1. Lista uczestników posiedzenia KM FEPW w dniu 20 listopada 2024 r.
2. Prezentacja dotycząca stanu wdrażania FEPW
3. Prezentacja dotycząca zmiany *Planu ewaluacji FEPW 2021-2027*
4. Uchwała nr 24 KM FEPW w sprawie aktualizacji *Planu ewaluacji dla program Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027* wraz z załącznikiem
5. Prezentacja dotycząca ewaluacji kryteriów i systemu wyboru projektów FEPW 2021-2027